

แผนปฏิบัติการเศรษฐกิจหมุนเวียนของสหภาพยุโรป (EU Circular Economy Action Plan)

นายจรินทร์ ชลไพศาล
กองบริหารจัดการวัตถุดิบอุตสาหกรรม

OECD คาดการณ์ว่าปริมาณการใช้วัตถุดิบของโลก เช่น วัตถุดิบชีวมวล เชื้อเพลิงฟอสซิล แร่และโลหะต่าง ๆ จะเพิ่มขึ้น ๒ เท่าตัวในอีก ๔๐ ปีข้างหน้า^๑ ในขณะเดียวกันอัตราการเพิ่มขึ้นของของเหลือทิ้งในแต่ละปีจะเพิ่มขึ้นร้อยละ ๗๐ ภายในปี ๒๕๕๓^๒ สหภาพยุโรปจึงกำหนด The European Green Deal ขึ้น โดยตั้งเป้าหมายที่จะมุ่งสู่การเป็นเศรษฐกิจที่มีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแข่งขันได้โดยไม่ทอดทิ้งใครไว้ข้างหลัง และมีการปลดปล่อยคาร์บอนสุทธิเป็นศูนย์ (Climate neutral) ภายในปี ๒๕๕๓ เพื่อที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวสหภาพยุโรปจำเป็นต้องปฏิรูปแนวคิดในการพัฒนา ลดการปลดปล่อยมลภาวะ และเพิ่มการใช้ทรัพยากรอย่างหมุนเวียน ทั้งนี้ มีการศึกษาพบว่า การนำหลักการเศรษฐกิจหมุนเวียนมาใช้ในสหภาพยุโรปจะส่งผลให้ GDP ของสหภาพยุโรปเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ ๐.๕ ภายในปี ๒๕๗๓ จะช่วยให้เกิดการจ้างงานใหม่ประมาณ ๗๐๐,๐๐๐ คน นอกจากนี้ เศรษฐกิจหมุนเวียนยังมีส่วนทำให้ผลตอบแทนจากการประกอบกิจการเพิ่มขึ้นและลดผลกระทบที่เกิดจากความผันผวนของราคาทรัพยากรได้อีกด้วย

เพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของ The European Green Deal สหภาพยุโรปจึงได้ประกาศใช้แผนปฏิบัติการเศรษฐกิจหมุนเวียนของสหภาพยุโรป (EU Circular Economy Action Plan) ในปี ๒๕๖๓ โดยได้กำหนดแนวทางและระยะเวลาในการดำเนินการในด้านต่าง ๆ เพื่อที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว

๑. กรอบนโยบายสำหรับผลิตภัณฑ์ที่ยั่งยืน (Sustainable product policy framework)

กรอบนโยบายสำหรับผลิตภัณฑ์ที่ยั่งยืนเป็นกรอบแนวทางภายใต้แผนปฏิบัติการเศรษฐกิจหมุนเวียนของสหภาพยุโรป ซึ่งแบ่งออกเป็น ๓ ส่วนหลัก ได้แก่ การออกแบบผลิตภัณฑ์อย่างยั่งยืน การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ผู้บริโภคและผู้ซื้อภาครัฐ และการสร้างความหมุนเวียนในกระบวนการผลิต

๑.๑ การออกแบบผลิตภัณฑ์อย่างยั่งยืน (Designing sustainable product)

มีงานศึกษาพบว่า ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากผลิตภัณฑ์สามารถจัดการได้ตั้งแต่ขั้นตอนการออกแบบผลิตภัณฑ์^๓ รูปแบบการใช้งานผลิตภัณฑ์แบบดั้งเดิม คือ การนำทรัพยากรมาใช้จำนวนมากเพื่อการผลิตสินค้าและบริการ ส่งต่อให้ผู้บริโภคนำไปใช้งาน และทิ้งเป็นขยะหลังเลิกการใช้งานแล้ว (Take-make-use-dispose) ไม่ได้สร้างแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการผลิตสินค้าที่สามารถใช้ได้อย่างยั่งยืนได้ ส่งผลให้หลายผลิตภัณฑ์มีการแตกหักง่ายกว่าที่ควรจะเป็น มีความสามารถในการนำกลับมาใช้ใหม่ ซ่อมแซม หรือรีไซเคิลได้ยาก หลายผลิตภัณฑ์ถูกออกแบบมาเพื่อการใช้งานเพียงครั้งเดียว เป็นต้น

^๑ OECD (2018), Global Material Resources Outlook to 2060.

^๒ World Bank (2018), What a Waste 2.0: A Global Snapshot of Solid Waste Management to 2050.

^๓ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/4d42d597-4f92-4498-8e1d-857cc157e6db>

สหภาพยุโรปได้ออกกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ผ่านมาตรการทั้งในรูปแบบภาคบังคับและภาคสมัครใจ เช่น Ecodesign Directive^๔ ซึ่งประสบความสำเร็จในการควบคุมให้ผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับพลังงานสามารถใช้ได้อย่างหมุนเวียนและมีการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะเดียวกันสหภาพยุโรปยังมีมาตรการ EU Ecolabel^๖ และ EU Green public procurement (GPP)^๗ ซึ่งครอบคลุมผลิตภัณฑ์ที่กว้างขวาง แต่ยังมีผลจำกัดเนื่องจากเป็นมาตรการภาคสมัครใจ

ดังนั้น เพื่อที่จะมุ่งสู่เป้าหมายเศรษฐกิจหมุนเวียน มีการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีการปล่อยคาร์บอนสุทธิเป็นศูนย์ และลดของเหลือทิ้ง คณะกรรมาธิการยุโรป (European Commission)^๘ จะเสนอ Sustainable product policy legislative initiative เพื่อที่จะขยายขอบเขตของ Ecodesign Directive ให้ครอบคลุมมากกว่าสินค้าที่เกี่ยวข้องกับพลังงาน นอกจากนี้ คณะกรรมาธิการยุโรปจะพิจารณากำหนดแนวทางออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อความยั่งยืนในด้านต่าง ๆ เช่น

- ปรับปรุงผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ทั้งด้านความคงทน ความสามารถในการนำกลับมาใช้ใหม่ ความสามารถในการ Upgrade ความสามารถในการซ่อมแซม การจัดการปัญหาสารเคมีอันตรายในผลิตภัณฑ์ เพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรและพลังงาน
- เพิ่มสัดส่วนการใช้วัตถุดิบที่สามารถรีไซเคิลได้ (Recycle content) ในผลิตภัณฑ์ โดยไม่ส่งผลกระทบต่อคุณสมบัติด้านความปลอดภัยและประสิทธิภาพของผลิตภัณฑ์
- ทำให้ผลิตภัณฑ์สามารถนำกลับมาปรับปรุงแปรสภาพให้มีคุณสมบัติเหมือนของใหม่ (Remanufacturing) และสามารถรีไซเคิลได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ลดการปลดปล่อยคาร์บอนและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
- จำกัดการผลิตผลิตภัณฑ์ที่มีการใช้งานครั้งเดียว และไม่สนับสนุนผลิตภัณฑ์ที่มีความล้าสมัยก่อนเวลาอันควร (Premature obsolescence)
- ห้ามมิให้ทำลายสินค้าคงทนที่ขายไม่ออก
- สร้างแรงจูงใจให้ดำเนินการปรับเปลี่ยนรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่นำเสนอให้แก่ลูกค้าจากสินค้ามาเป็นบริการ (Product-as-a-service) หรือรูปแบบอื่นที่ผู้ผลิตรักษาสิทธิความเป็นเจ้าของผลิตภัณฑ์ และมีความรับผิดชอบต่อประสิทธิผลของผลิตภัณฑ์ตลอดอายุขัยของผลิตภัณฑ์

^๔ กฎหมายและกฎระเบียบของสหภาพยุโรปมีหลายรูปแบบ ได้แก่ Regulations, Directives, Decisions, Recommendations และ Opinions ซึ่งมีลักษณะแตกต่างกันไป โดย Directive คือ กฎหมายที่กำหนดเป้าหมายที่ประเทศในสหภาพยุโรปทั้งหมดจะต้องบรรลุ อย่างไรก็ตาม ขึ้นอยู่กับแต่ละประเทศที่จะกำหนดกฎหมายของตนเองว่าจะบรรลุเป้าหมายเหล่านี้ได้อย่างไร

^๕ Directive 2009/125/EC of the European Parliament and of the Council of 21 October 2009 establishing a framework for the setting of eco-design requirements for energy-related products, OJ L 285, 31.10.2009, p. 10

^๖ Regulation (EC) No 66/2010 of the European Parliament and of the Council of 25 November 2009 on the EU Ecolabel, OJ L 27, 30.1.2010, p. 1.

^๗ https://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm

^๘ คณะกรรมาธิการยุโรป (European commission) เป็นองค์กรฝ่ายบริหารของสหภาพยุโรป มีหน้าที่ในการเสนอร่างกฎหมายและกฎระเบียบของ EU ซึ่งจะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะมนตรีแห่งสหภาพยุโรป (Council of the European Union) หรือสภายุโรป (European Parliament) ก่อนที่ประเทศสมาชิกจะนำไปปฏิบัติ

- ขับเคลื่อนศักยภาพด้านดิจิทัลของข้อมูลผลิตภัณฑ์ เช่น Digital passport, Tagging และ Watermarks
 - การให้รางวัลผลิตภัณฑ์บนพื้นฐานของความสามารถในการดำเนินการด้านความยั่งยืน
- ทั้งนี้ สาขาอุตสาหกรรมที่ถูกกำหนดว่าจะต้องดำเนินการตาม Sustainable product policy และ Sustainability principles เป็นสาขานำร่อง เช่น อิเล็กทรอนิกส์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) สิ่งทอ เฟอร์นิเจอร์ เหล็ก ซีเมนต์ และเคมีภัณฑ์

๑.๒ การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ผู้บริโภคและผู้ซื้อภาครัฐ (Empowering consumers and public buyers)

คณะกรรมการยุโรปจะเสนอให้ทบทวน EU consumer law เพื่อที่จะทำให้นับว่าผู้บริโภคได้รับข้อมูลที่เกี่ยวข้องและเชื่อถือได้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ ณ จุดขาย ซึ่งรวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับอายุขัยของผลิตภัณฑ์ บริการซ่อมแซมผลิตภัณฑ์ ชิ้นส่วนอะไหล่ผลิตภัณฑ์ คู่มือการซ่อมแซมผลิตภัณฑ์ ทั้งนี้ คณะกรรมาธิการยุโรปจะสร้างความเข้มแข็งให้แก่ผู้บริโภคโดยการป้องกันไม่ให้ผู้บริโภคเข้าใจผิดด้วยการโฆษณาว่าสินค้าหรือองค์กรมีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ทั้ง ๆ ที่ในความเป็นจริงไม่ได้เป็นเช่นนั้น (Green washing) การออกข้อกำหนดสำหรับฉลากหรือตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ที่ยั่งยืน (Sustainability labels/ logos)

คณะกรรมการยุโรปจะผลักดันให้เกิดสิทธิในการซ่อมแซม (Right to repair) และสิทธิที่มีสาระสำคัญ (Material right) หรือทางเลือกที่ผู้ซื้อสามารถที่จะซื้อสินค้าเพิ่มเติมได้ในราคาที่ต่ำกว่าที่เคยซื้อในส่วนที่เกี่ยวข้องกับชิ้นส่วนอะไหล่ การเข้าถึงการซ่อมแซม รวมถึงการ Upgrade ต่าง ๆ นอกจากนี้ คณะกรรมาธิการยุโรปจะพิจารณาบทบาทของการรับประกัน (Guarantees) ตลอดจนพิจารณาทบทวน Directive ที่ 2019/771 เกี่ยวกับสัญญาในการซื้อขายสินค้าอีกด้วย^๔

จากข้อมูลของสหภาพยุโรปพบว่า หน่วยงานภาครัฐมีอำนาจซื้อสูง กล่าวคือ คิดเป็นสัดส่วนถึงประมาณร้อยละ ๑๔ ของ GDP ของสหภาพยุโรป การซื้อของภาครัฐจึงเป็นพลังขับเคลื่อนความต้องการใช้สินค้าอย่างยั่งยืนที่สำคัญมาก ดังนั้น คณะกรรมาธิการยุโรปจะเสนอข้อกำหนดหลักเกณฑ์ขั้นต่ำสำหรับการจัดซื้อสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของภาครัฐ (Green public procurement : GPP) โดยจะกำหนดสาขาเป้าหมาย และการรายงานผลการดำเนินการตาม GPP ด้วย

๑.๓ การสร้างความหมุนเวียนในกระบวนการผลิต (Circularity in production processes)

การสร้างความหมุนเวียนเป็นส่วนสำคัญในการปรับเปลี่ยนรูปแบบอุตสาหกรรมให้เข้าสู่เศรษฐกิจที่มีการปล่อยคาร์บอนสุทธิเป็นศูนย์และมีความสามารถในการแข่งขันในระยะยาว ซึ่งสามารถดำเนินการผ่านการลดการใช้วัตถุดิบในกระบวนการผลิตและตลอดห่วงโซ่การผลิต ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในยุทธศาสตร์การพัฒนา

^๔ Directive (EU) 2019/771/EC of the European Parliament and of the Council of 20 May 2019 on certain aspects concerning contracts for the sale of goods, OJ L 136, 22.5.2019, p. 28.

อุตสาหกรรมของสหภาพยุโรป (EU Industrial Strategy) ทั้งนี้ คณะกรรมาธิการยุโรปจะทำให้การหมุนเวียนในภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นผ่านมาตรการต่าง ๆ ดังนี้

- ทบทวน Industrial Emission Directive^{๑๐} เพื่อประเมินทางเลือกในการเสริมสร้างความหมุนเวียนในกระบวนการผลิตภาคอุตสาหกรรม รวมถึงการนำเทคนิคที่ดีที่สุดเท่าที่มี (BAT) มาปรับใช้
- ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่พึ่งพาอาศัยกันและกันระหว่างโรงงานตั้งแต่ ๒ โรงงานขึ้นไป โดยมีการแลกเปลี่ยนพลังงานหรือวัตถุดิบในลักษณะของต่างฝ่ายต่างได้รับประโยชน์ (Industrial symbiosis) โดยการพัฒนากระบวนการรับรองและการรายงานที่นำโดยภาคอุตสาหกรรม
- สนับสนุนสาขาอุตสาหกรรมชีวภาพที่หมุนเวียนและยั่งยืน ผ่านการดำเนินการตาม Bioeconomy Action Plan
- ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการติดตาม ตรวจสอบ และระบุแหล่งทรัพยากรหรือวัตถุดิบ (Mapping of resources)
- ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมผ่านกระบวนการระบบ EU Environmental Technology Verification Scheme

๒. ห่วงโซ่คุณค่าของผลิตภัณฑ์ที่สำคัญ (Key product value chains)

แนวทางและมาตรการตามกรอบนโยบายสำหรับผลิตภัณฑ์ที่ยั่งยืน (Sustainable product policy framework) ในหัวข้อที่ ๑ จะถูกนำไปบรรจุไว้ในแผนยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น EU Industrial Strategy, Biodiversity, Farm to Fork^{๑๑}, Forest Strategy ทั้งนี้ คณะกรรมาธิการยุโรปจะร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในห่วงโซ่คุณค่าของผลิตภัณฑ์ที่สำคัญอย่างใกล้ชิด เพื่อที่จะจำแนกแยกแยะปัญหาหรืออุปสรรคของการขยายตลาดผลิตภัณฑ์หมุนเวียน รวมถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

๒.๑ อิเล็กทรอนิกส์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Electronics and ICT)

อุปกรณ์ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์เป็นหนึ่งในสาขาที่ก่อให้เกิดของเหลือทิ้งเพิ่มขึ้นสูงที่สุดในสหภาพยุโรป โดยมีอัตราการเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ ๒ ต่อปี และมีการประมาณการว่าขยะอิเล็กทรอนิกส์ (E-waste) ที่มีการรีไซเคิลได้ภายในสหภาพยุโรปมีสัดส่วนต่ำกว่าร้อยละ ๔๐^{๑๒} สาเหตุที่ผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์ถูกทิ้งเนื่องจากการใช้งานบางส่วนพังและไม่สามารถซ่อมแซมได้ ไม่สามารถเปลี่ยนแบตเตอรี่ได้ ซอฟต์แวร์ไม่ได้รับการสนับสนุนอีกต่อไป เป็นต้น ทั้ง ๆ ที่จากการสำรวจพบว่าประมาณ ๒ ใน ๓ ของประชากรในสหภาพยุโรปต้องการที่จะใช้

^{๑๐} Directive 2010/75/EU of the European Parliament and of the Council of 24 November 2010 on industrial emissions (integrated pollution prevention and control), OJ L 334, 17.12.2010, p. 17.

^{๑๑} Farm to Fork Strategy ตั้งเป้าหมายลดการใช้ยาฆ่าแมลงและวัชพืช รวมทั้งยาต้านจุลชีพในสัตว์ลง ร้อยละ ๕๐ ลดการใช้ปุ๋ยเคมีลงร้อยละ ๒๐ และเพิ่มฟาร์มอร์แกนิกให้มีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ ๒๕ ของพื้นที่เพาะปลูกทั้งหมดในยุโรป ภายในปี ๒๕๓๓

^{๑๒} https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=t2020_rt130&plugin=1

ผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์ต่อไปหากประสิทธิภาพการทำงานของมันไม่ได้ลดลง เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมาธิการยุโรปจะนำเสนอกฎหมาย Circular Electronic Initiative เพื่อที่จะขับเคลื่อนทั้งมาตรการที่มีอยู่เดิมและมาตรการใหม่

Circular Electronic Initiative จะมีความสอดคล้องกับกรอบนโยบายสำหรับผลิตภัณฑ์ที่ยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะเพิ่มอายุขัยหรือการใช้งานผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์ โดยมีแนวทางหรือมาตรการในการดำเนินการ ดังนี้

- มาตรการกำกับดูแลผลิตภัณฑ์โทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต แล็ปท็อป ภายใต้ Ecodesign Directive กำหนดให้อุปกรณ์เหล่านี้มีการออกแบบให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความทนทาน สามารถซ่อมแซมได้ สามารถ Upgrade ได้ สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ และรีไซเคิลได้ ทั้งนี้ ภายใต้ Ecodesign Work Plan ที่จะประกาศใช้ใหม่ จะรวมถึงเครื่องพิมพ์และหมึกพิมพ์ด้วย
- ผลักดันให้สาขาอิเล็กทรอนิกส์และ ICT เป็นสาขานำร่องในการดำเนินการ “Right to repair”^{๑๓} รวมถึงสิทธิในการ Update ซอฟต์แวร์ที่ล้าสมัยด้วย
- ออกมาตรการที่เกี่ยวกับเครื่องชาร์จโทรศัพท์มือถือและอุปกรณ์ในลักษณะคล้ายคลึงกัน เช่น การกำหนดให้มีเครื่องชาร์จร่วม (Common charger) หรือเครื่องชาร์จที่สามารถใช้ได้กับทุก ๆ อุปกรณ์ที่มีลักษณะเดียวกัน การเพิ่มความคงทนของสายชาร์จ การให้แรงจูงใจในการเลิกการขายเครื่องชาร์จร่วมกับการขายอุปกรณ์ใหม่
- พัฒนาการเก็บรวบรวมและการดำเนินการกับขยะอุปกรณ์ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์^{๑๔} ซึ่งรวมถึงการสำรวจทางเลือกในการดำเนินมาตรการซื้อคืน (Take back scheme) เพื่อที่จะซื้อคืน โทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต และเครื่องชาร์จเก่า
- ทบทวนกฎหมายและกฎระเบียบของสหภาพยุโรปเกี่ยวกับการจำกัดการใช้สารอันตรายในอุปกรณ์ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์^{๑๕} รวมถึงทำให้แนวทางในการพัฒนากฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกันมีความสอดคล้องกัน เช่น REACH^{๑๖} และ Ecodesign

^{๑๓} ผู้ประกอบการเครื่องใช้ไฟฟ้าในสหภาพยุโรป เช่น ตู้เย็น เครื่องซักผ้า ที่วี จะต้องมียี่ห้อสำหรับเครื่องใช้ไฟฟ้าหลังจากการขายอย่างน้อย ๑๐ ปี ให้สามารถดำเนินการซ่อมแซมได้ เพื่อลดขยะอิเล็กทรอนิกส์

^{๑๔} Directive 2012/19/EU of the European Parliament and of the Council of 4 July 2012 on waste electrical and electronic equipment (WEEE), OJ L 197, 24.7.2012, p. 38

^{๑๕} Directive 2011/65/EU on the restriction of the use of certain hazardous substances in electrical and electronic equipment, OJ L 305, 21.11.2017, p. 8.

^{๑๖} Regulation (EC) No 1907/2006 of the European Parliament and of the Council of 18 December 2006 concerning the Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals (REACH) and establishing a European Chemicals Agency, OJ L396, 30.12.2006, p. 1.

๒.๒ แบตเตอรี่และยานยนต์ (Batteries and vehicles)

เพื่อที่จะผลักดันให้เกิดห่วงโซ่คุณค่าของแบตเตอรี่สำหรับยานยนต์ไฟฟ้าอย่างยั่งยืนได้อย่างรวดเร็ว รวมถึงกระตุ้นให้เกิดเศรษฐกิจหมุนเวียนสำหรับแบตเตอรี่ทุกชนิด คณะกรรมาธิการยุโรปจะเสนอกรอบในการกำกับดูแลผลิตภัณฑ์แบตเตอรี่ใหม่โดยจะเป็นการพัฒนาจาก Batteries Directive^{๑๗} ที่มีอยู่เดิม ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

- การกำหนดกฎระเบียบเกี่ยวกับ Recycle content การกำหนดมาตรการในการพัฒนาการจับเก็บและการรีไซเคิลแบตเตอรี่ทุกชนิด เพื่อที่จะทำให้ได้มาซึ่งวัตถุดิบที่มีคุณค่าในแบตเตอรี่ รวมถึงการกำหนดแนวทางในการดำเนินการเกี่ยวกับแบตเตอรี่ให้กับผู้ใช้งานแบตเตอรี่ด้วย
- การลดการผลิตและใช้งานแบตเตอรี่ที่ไม่สามารถชาร์จซ้ำได้ (Non-rechargeable) เมื่อมีทางเลือกอื่นที่สามารถใช้ได้
- การจัดทำข้อกำหนดด้านความโปร่งใสและยั่งยืนสำหรับแบตเตอรี่ เช่น การปลดปล่อยมลภาวะของโรงงานผลิตแบตเตอรี่ การกำหนดแหล่งที่มาของวัตถุดิบแบตเตอรี่ที่มีศีลธรรม (Ethical sourcing) การสร้างความมั่นคงด้านอุปทาน การสนับสนุนให้มีการนำกลับมาใช้ใหม่และการรีไซเคิล

สำหรับสาขายานยนต์ คณะกรรมาธิการยุโรปจะเสนอให้มีการทบทวนกฎ End-of-life Vehicles^{๑๘} เพื่อส่งเสริมให้เกิดเศรษฐกิจหมุนเวียนมากยิ่งขึ้น ตั้งแต่ขั้นตอนการออกแบบยานยนต์ การกำหนด Recycle content สำหรับชิ้นส่วนยานยนต์ที่สำคัญ การปรับปรุงประสิทธิภาพการรีไซเคิล ตลอดจนกำหนดมาตรการที่ทำให้มั่นใจได้ว่าจะมีการจับเก็บและจัดการกับน้ำมันเหลือทิ้งอย่างเหมาะสมและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

นอกจากนี้ จะมีการกำหนดยุทธศาสตร์ Comprehensive European Strategy on Sustainable and Smart Mobility ซึ่งจะส่งเสริมให้เกิดเศรษฐกิจหมุนเวียน ผ่านมาตรการต่าง ๆ เช่น การปรับเปลี่ยนรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่นำเสนอให้แก่ลูกค้าจากสินค้ามาเป็นบริการ (Product-as-a-service) เพื่อที่จะลดการใช้วัตถุดิบใหม่ การใช้เชื้อเพลิงทางเลือก การใช้ยานยนต์และโครงสร้างพื้นฐานอย่างเหมาะสม การเพิ่มอัตราการบรรทุกผู้โดยสารและสิ่งของ (Occupancy rate and Load factors) เป็นต้น

๒.๓ บรรจุภัณฑ์ (Packaging)

บรรจุภัณฑ์ที่มีปริมาณการใช้วัตถุดิบเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี ๒๕๖๐ บรรจุภัณฑ์เหลือทิ้งในสหภาพยุโรปสูงถึง ๑๗๓ กิโลกรัมต่อคน ซึ่งสูงที่สุดในประวัติศาสตร์ ดังนั้น เพื่อที่จะมั่นใจได้ว่าบรรจุภัณฑ์ทุกชนิดในตลาดสหภาพยุโรปจะสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้หรือรีไซเคิลได้อย่างคุ้มค่าภายในปี ๒๕๗๓ คณะกรรมาธิการ

^{๑๗} Directive 2006/66/EC of the European Parliament and of the Council of 6 September 2006 on batteries and accumulators and waste batteries and accumulators and repealing Directive 91/157/EEC, OJ L 266, 26.9.2006, p. 1.

^{๑๘} Directive 2000/53/EC of the European Parliament and of the Council of 18 September 2000 on end-of life vehicles, OJ L 269, 21.10.2000, p. 34.

ยุโรปจะทบทวน Directive on Packaging and Packaging Waste^{๑๙} เพื่อที่จะสนับสนุนข้อกำหนดภาคบังคับที่จำเป็นสำหรับบรรจุภัณฑ์ เช่น

- การลดบรรจุภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์เหลือทิ้ง ซึ่งจะมีการกำหนดเป้าหมายและมาตรการป้องกันไม่ให้เกิดบรรจุภัณฑ์เหลือทิ้ง
- การผลักดันให้เกิดการออกแบบบรรจุภัณฑ์เพื่อการนำกลับมาใช้ใหม่และการรีไซเคิล รวมไปถึงการพิจารณาจำกัดการใช้วัตถุดิบสำหรับบรรจุภัณฑ์บางชนิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีวัตถุดิบทางเลือกที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ หรือมีระบบหรือสินค้าที่สามารถจัดการได้อย่างปลอดภัยโดยไม่ต้องมีบรรจุภัณฑ์
- พิจารณาลดความซับซ้อนของวัตถุดิบที่ใช้สำหรับบรรจุภัณฑ์ ซึ่งรวมถึงจำนวนของวัตถุดิบที่ใช้และการใช้โพลิเมอร์

นอกจากนี้ คณะกรรมาธิการยุโรปจะประเมินความเป็นไปได้ของ EU-wide labelling ซึ่งจะช่วยให้การแยกบรรจุภัณฑ์เหลือทิ้งที่แหล่งกำเนิดได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ คณะกรรมาธิการยุโรปจะติดตามการดำเนินการตามข้อกำหนด Drinking Water Directive อย่างเข้มงวด ซึ่งผลักดันให้มีน้ำประปาที่สามารถดื่มได้ในที่สาธารณะ ซึ่งจะช่วยลดการพึ่งพาการใช้ขวดน้ำและป้องกันไม่ให้เกิดบรรจุภัณฑ์เหลือทิ้ง

๒.๔ พลาสติก (Plastics)

ถึงแม้สหภาพยุโรปจะมี EU strategy for Plastics in the Circular Economy ซึ่งได้กำหนดแนวทางต่าง ๆ เพื่อตอบสนองต่อปัญหาข้อวิตกกังวลเกี่ยวกับขยะพลาสติก แต่อย่างไรก็ตามการใช้พลาสติกยังคงได้รับการคาดการณ์ว่าจะเพิ่มขึ้น ๒ เท่าตัวในช่วง ๒๐ ปีหน้า ดังนั้น คณะกรรมาธิการยุโรปจะเสนอข้อบังคับเกี่ยวกับ Recycle content และมาตรการลดวัตถุดิบเหลือทิ้ง สำหรับสินค้าที่มีการใช้พลาสติกที่สำคัญ เช่น บรรจุภัณฑ์ วัสดุก่อสร้าง และยานยนต์ นอกจากมาตรการที่มุ่งลดการทิ้งพลาสติกแล้ว คณะกรรมาธิการจะจัดการกับปัญหา Microplastics ในสิ่งแวดล้อมด้วย เช่น

- จำกัดการใช้ Microplastics โดยตั้งใจ (Intentionally added)
- พัฒนาฉลากผลิตภัณฑ์ กำหนดมาตรฐาน การรับรอง และมาตรการกำกับดูแล เกี่ยวกับการปลดปล่อย Microplastic โดยไม่ตั้งใจ (Unintentionally released)
- พัฒนาแนวทางมาตรฐานที่สอดคล้องกันในการตรวจวัดการปลดปล่อย Microplastics โดยไม่ตั้งใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในผลิตภัณฑ์ยางรถยนต์และสิ่งทอ
- เผยแพร่องค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับความเสี่ยงและการมีอยู่ของ Microplastics ในสิ่งแวดล้อม น้ำดื่ม และอาหาร

^{๑๙} European Parliament and Council Directive 94/62/EC of 20 December 1994 on packaging and packaging waste, OJ L 365 31.12.1994, p. 10.

นอกจากนี้ คณะกรรมาธิการยุโรปจะพัฒนารอบนโยบายเกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น การหาแหล่งวัตถุดิบ การติดฉลาก และการใช้พลาสติกจากวัตถุดิบชีวภาพ (Bio-based plastics) พลาสติกย่อยสลายได้ทางชีวภาพ (Biodegradable) และพลาสติกสลายตัวได้ทางชีวภาพ (Compostable plastic) ตลอดจนทำให้มั่นใจว่าจะมีการดำเนินการใช้บังคับ Directive on Single Use Plastic Products^{๒๐} อย่างทันท่วงทีอีกด้วย

๒.๕ สิ่งทอ (Textiles)

สิ่งทอเป็นสาขาที่มีการใช้วัตถุดิบขั้นปฐมและน้ำสูงสุดเป็นอันดับที่ ๔ รองจากสาขาอาหาร ครั้วเรือน และการขนส่ง และยังเป็นสาขาที่มีการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกสูงเป็นอันดับที่ ๕ อีกด้วย^{๒๑} โดยมีการประมาณการว่าผลิตภัณฑ์สิ่งทอที่มีการนำมารีไซเคิลให้เป็นผลิตภัณฑ์สิ่งทอใหม่น้อยกว่าร้อยละ ๑ ทั่วโลก ทั้งนี้ คณะกรรมาธิการยุโรปจะเสนอ Comprehensive EU Strategy for Textiles ซึ่งจะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและนวัตกรรมของภาคอุตสาหกรรม กระตุ้นให้มีตลาดสำหรับการใช้สิ่งทออย่างยั่งยืนและหมุนเวียน รวมถึงตลาดสำหรับการนำกลับมาใช้ใหม่ ผ่านมาตรการด้านต่าง ๆ ดังนี้

- การปรับใช้กรอบนโยบายสำหรับผลิตภัณฑ์ที่ยั่งยืน (Sustainable product policy framework) เช่น การพัฒนามาตรการเกี่ยวกับ Ecodesign เพื่อที่จะทำให้ผลิตภัณฑ์สิ่งทอสามารถใช้หมุนเวียนได้ มีการใช้วัตถุดิบทุติยภูมิ จัดการกับปัญหาสารเคมีอันตราย สนับสนุนให้ภาคธุรกิจและผู้บริโภคเลือกใช้ผลิตภัณฑ์สิ่งทอที่ยั่งยืนและสามารถเข้าถึงบริการซ่อมแซมและการใช้ใหม่ได้
- การพัฒนาสภาพแวดล้อมทางธุรกิจและการกำกับดูแลที่เอื้อให้เกิดการใช้สิ่งทออย่างยั่งยืนและหมุนเวียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้แรงจูงใจและการสนับสนุนการดำเนินธุรกิจในรูปแบบ Product-as-service กระบวนการผลิตและการใช้วัตถุดิบอย่างหมุนเวียน
- การกำหนดแนวทางที่จะเพิ่มระดับการจำแนกกลุ่มผลิตภัณฑ์สิ่งทอเหลือทิ้ง การนำกลับมาใช้ใหม่ และการรีไซเคิลสิ่งทอ อย่างเหมาะสม

๒.๖ อาคารและการก่อสร้าง (Construction and buildings)

การก่อสร้างเป็นสาขาที่มีการใช้ทรัพยากรเป็นจำนวนมาก คิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ ๕๐ ของทรัพยากรที่ถูกนำมาใช้ และเป็นสาขาที่มีการผลิตวัตถุดิบเหลือทิ้งประมาณร้อยละ ๓๕ ของวัตถุดิบเหลือทิ้งทั้งหมดของสหภาพยุโรป^{๒๒}

คณะกรรมาธิการยุโรปจะนำเสนอ Strategy for a Sustainable Build Environment เพื่อที่จะลดการปลดปล่อยมลภาวะ เพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากร และส่งเสริมให้เกิดการหมุนเวียนตลอดห่วงโซ่ชีวิตของสาขาก่อสร้าง ผ่านมาตรการต่าง ๆ เช่น

^{๒๐} Directive (EU) 2019/904 of the European Parliament and of the Council of 5 June 2019 on the reduction of the impact of certain plastic products on the environment, OJ L 155, 12.6.2019, p. 1.

^{๒๑} EEA Briefing report Nov 2019.

^{๒๒} Eurostat data for 2016.

- ทบทวน Construction Product Regulation^{๒๓} ซึ่งรวมถึงการพิจารณาความเป็นไปได้ในการออกข้อกำหนด Recycle content สำหรับผลิตภัณฑ์ก่อสร้างบางชนิด โดยคำนึงถึงฟังก์ชันการทำงานและความปลอดภัย
- ส่งเสริมให้พัฒนาความคงทนถาวรและความสามารถในการปรับใช้ของอาคารและสิ่งก่อสร้างให้สอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจหมุนเวียนสำหรับการออกแบบอาคารและสิ่งก่อสร้าง
- พิจารณาทบทวนเป้าหมายวัตถุดิบที่สามารถกู้คืนได้จากสิ่งเหลือทิ้งในงานก่อสร้างและการรีไซเคิลสิ่งก่อสร้าง
- ลดการปิดผนึกผิวดิน (Soil sealing) ที่ดินซึ่งถูกทิ้งร้างหรือปล่อยปละละเลย

๒.๗ อาหาร น้ำ และสารอาหาร (Food, water and nutrients)

เศรษฐกิจหมุนเวียนสามารถลดผลกระทบทางลบจากการสกัดและการใช้ทรัพยากรได้อย่างมีนัยสำคัญ และยังช่วยฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพและทุนทางธรรมชาติในสหภาพยุโรปอีกด้วย โดยทรัพยากรชีวภาพเป็นปัจจัยนำเข้าที่สำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของสหภาพยุโรปและจะยิ่งทวีความสำคัญมากยิ่งขึ้นในอนาคต ดังนั้น คณะกรรมาธิการยุโรปจึงมีเป้าหมายที่จะสร้างความยั่งยืนของวัตถุดิบทางชีวภาพที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ ผ่านการดำเนินการตามมาตรการต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ใน Bioeconomy Strategy and Action Plan

มีการประมาณการว่าอาหารที่มีการผลิตก่อให้เกิดสิ่งเหลือทิ้งประมาณร้อยละ ๒๐ ในสหภาพยุโรป ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนและเป็นส่วนหนึ่งของการทบทวน Directive ฉบับที่ ๒๐๐๘/๙๘/EC^{๒๔} คณะกรรมาธิการยุโรปจะเสนอเป้าหมายของการลดสิ่งเหลือทิ้งจากผลิตภัณฑ์อาหารเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญภายใต้แผนยุทธศาสตร์ Farm-to-Fork ของสหภาพยุโรป นอกจากนี้ จะกำหนดขอบเขตของกฎหมายเกี่ยวกับการใช้ผลิตภัณฑ์ที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ทดแทนบรรจุภัณฑ์ เครื่องใช้บนโต๊ะอาหาร และเครื่องใช้ในห้องครัว ที่มีการใช้แล้วทิ้ง (Single-use)

Water Reuse Regulation ฉบับใหม่จะส่งเสริมแนวทางการนำน้ำกลับมาใช้ใหม่อย่างหมุนเวียนในภาคเกษตรกรรม ซึ่งคณะกรรมาธิการยุโรปจะส่งเสริมให้เกิดการนำน้ำกลับมาใช้ใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งรวมถึงน้ำในกระบวนการอุตสาหกรรมด้วย

คณะกรรมาธิการยุโรปจะพัฒนา Integrated Nutrient Management Plan เพื่อที่จะทำให้มั่นใจได้ว่ามีการใช้สารอาหารอย่างยั่งยืนและกระตุ้นให้เกิดตลาดสำหรับสารอาหารที่ถูกกู้คืนได้ นอกจากนี้ คณะกรรมาธิการยุโรปจะพิจารณาทบทวน Directive เกี่ยวกับการจัดการน้ำทิ้งและกากตะกอนน้ำทิ้ง (Sewage sludge) ด้วย

^{๒๓} Regulation (EU) No 305/2011 of the European Parliament and of the Council of 9 March 2011 laying down harmonised conditions for the marketing of construction products and repealing Council Directive 89/106/EEC, OJ L 88, 4.4.2011, p. 5.

^{๒๔} Directive 2008/98/EC of the European Parliament and of the Council of 19 November 2008 on waste and repealing certain Directives, OJ L 312, 22.11.2008, p. 3.

๓. การลดสิ่งเหลือทิ้ง เพิ่มมูลค่า (Less waste, more value)

๓.๑ นโยบายในการป้องกันไม่ให้เกิดสิ่งเหลือทิ้ง และการนำสิ่งเหลือทิ้งกลับมาหมุนเวียน (Enhanced waste policy in support of waste prevention and circularity)

ถึงแม้ที่ผ่านมาประเทศต่าง ๆ ในสหภาพยุโรปจะมีความพยายามในการบริหารจัดการสิ่งเหลือทิ้ง แต่ปริมาณสิ่งเหลือทิ้งที่เกิดขึ้นยังไม่มีแนวโน้มลดลง โดยปริมาณสิ่งเหลือทิ้งในสหภาพยุโรปคิดเป็นประมาณ ๒,๕๐๐ ล้านตันต่อปี หรือ ๕ ตันต่อคนต่อปี ซึ่งการทำให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยไม่เพิ่มปริมาณสิ่งเหลือทิ้ง จำเป็นจะต้องใช้ความพยายามตลอดห่วงโซ่คุณค่าโดยทุกภาคส่วน

การนำกรอบนโยบายสำหรับผลิตภัณฑ์ที่ยั่งยืน (Sustainable product policy framework) มาใช้และพัฒนาเป็นกฎหมายและกฎระเบียบจะเป็นกุญแจสำคัญในการป้องกันไม่ให้เกิดสิ่งเหลือทิ้ง นอกจากนี้ จำเป็นจะต้องมีการสร้างความเข้มแข็งและการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับสิ่งเหลือทิ้งในสหภาพยุโรปให้มากยิ่งขึ้น เนื่องจากเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการสิ่งเหลือทิ้งของสหภาพยุโรปตั้งแต่คริสต์ทศวรรษที่ ๑๙๗๐s อย่างไรก็ตาม กฎหมายเหล่านี้จำเป็นต้องถูกปรับปรุงให้ทันสมัยตามสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนไปเพื่อที่จะสอดคล้องกับยุคสมัยเศรษฐกิจหมุนเวียนและดิจิทัล ดังนั้น กฎหมายที่เกี่ยวกับสิ่งเหลือทิ้งต่าง ๆ เช่น Legislation on batteries, Packaging, End-of-life vehicles, Hazardous substances in electronic equipment จะถูกทบทวนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อให้สามารถป้องกันไม่ให้เกิดสิ่งเหลือทิ้ง เพิ่ม Recycle content ส่งเสริมให้เกิดกระแสสิ่งเหลือทิ้ง (Waste stream) ที่สะอาดและปลอดภัยมากยิ่งขึ้น รวมถึงทำให้มั่นใจได้ว่าจะมีการรีไซเคิลสิ่งเหลือทิ้งอย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ คณะกรรมาธิการยุโรปจะผลักดันเป้าหมายการลดสิ่งเหลือทิ้งสำหรับของเสียจากบางสาขาเป็นการเฉพาะ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของมาตรการในการป้องกันไม่ให้เกิดสิ่งเหลือทิ้งภายใต้การทบทวน Directive ที่ ๒๐๐๘/๙๘/EC คณะกรรมาธิการยุโรปจะผลักดันให้มีการนำข้อกำหนดใหม่เกี่ยวกับการขยายความรับผิดชอบของผู้ผลิต (Extended producer responsibility) ไปบังคับใช้ ส่งเสริมและให้แรงจูงใจในการแบ่งปันข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่เหมาะสมในการรีไซเคิลสิ่งเหลือทิ้ง ซึ่งมาตรการต่าง ๆ เหล่านี้คาดว่าจะสามารถช่วยลดปริมาณสิ่งเหลือทิ้งได้อย่างมีนัยสำคัญ และคาดว่าจะทำให้ปริมาณสิ่งเหลือทิ้งที่ไม่สามารถรีไซเคิลได้ของเทศบาลลดลงครึ่งหนึ่งภายในปี ๒๕๗๓

คุณภาพในการรีไซเคิลขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการคัดแยกสิ่งเหลือทิ้ง ดังนั้น เพื่อเป็นการช่วยเหลือภาคประชาชน ภาคธุรกิจ และภาครัฐ ในการคัดแยกสิ่งเหลือทิ้งอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น คณะกรรมาธิการยุโรปจะเสนอระบบการจัดเก็บและคัดแยกสิ่งเหลือทิ้งที่สอดคล้องกัน (Harmonise separate waste collection system) กล่าวคือ จะเสนอให้มีการผสมผสานรูปแบบการจัดเก็บและคัดแยกสิ่งเหลือทิ้งที่มีประสิทธิภาพ การกำหนดความหนาแน่นและการเข้าถึงของจุดจัดเก็บและคัดแยกสิ่งเหลือทิ้ง การกำหนดสีของถังขยะ สัญลักษณ์สำหรับสิ่งเหลือทิ้งที่สำคัญ การติดฉลาก การรณรงค์ให้ข้อมูลข่าวสาร และมาตรการทางเศรษฐศาสตร์ เป็นต้น

๓.๒ การส่งเสริมการหมุนเวียนในสภาพแวดล้อมที่ปราศจากสารพิษ (Enhancing circularity in a toxic-free environment)

กฎหมายและนโยบายด้านสารเคมีของสหภาพยุโรป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง REACH ส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนผ่านสู่ Safe-by-design chemicals ผ่านการใช้สิ่งทดแทนสารเคมีอันตรายเพื่อปกป้องประชาชนและสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตาม วัตถุประสงค์ขั้นทุติยภูมิอาจยังไม่ปลอดภัย โดยวัตถุประสงค์ที่ถูกห้ามใช้อาจปะปนอยู่ในวัตถุดิบตั้งต้น (Feedstock) ดังนั้น เพื่อให้เพิ่มความมั่นใจในการใช้วัตถุดิบขั้นทุติยภูมิ คณะกรรมาธิการยุโรปจะดำเนินการหลายด้าน เช่น

- สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาแนวทางแก้ไขปัญหามาให้เกิดการแยกประเภทที่มีคุณภาพสูง (High-quality sorting) และลดการปนเปื้อนจากสิ่งเหลือทิ้ง
- พัฒนาวิธีการเพื่อที่จะทำให้การมีอยู่ของสารเคมีที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพในวัตถุดิบรีไซเคิลและสารประกอบของวัตถุดิบรีไซเคิลให้น้อยที่สุด
- สร้างความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรมเพื่อพัฒนาระบบติดตามและบริหารจัดการข้อมูลสารเคมีที่เป็นอันตราย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสารเคมีที่ก่อให้เกิดผลเรื้อรัง และสารเคมีที่ก่อให้เกิดปัญหาในการกู้คืนตลอดห่วงโซ่อุปทาน เป็นต้น
- เสนอปรับปรุงภาคผนวกของ Regulation on Persistent Organic Pollutants โดยสอดคล้องกับความก้าวหน้าทางเทคนิคและวิทยาศาสตร์และพันธกรณีระหว่างประเทศภายใต้ Stockholm Convention

๓.๓ การสร้างตลาดวัตถุดิบขั้นทุติยภูมิในสหภาพยุโรปที่มีประสิทธิภาพ (Creating a well-functioning EU market for secondary raw material)

วัตถุดิบขั้นทุติยภูมิเผชิญความท้าทายที่หลากหลายเมื่อเทียบกับวัตถุดิบขั้นปฐมภูมิ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นด้านความปลอดภัย ประสิทธิภาพ อุปทาน และต้นทุนในการได้มาซึ่งวัตถุดิบขั้นทุติยภูมินั้น ๆ ดังนั้น ในแผนปฏิบัติการเศรษฐกิจหมุนเวียนของสหภาพยุโรป (EU Circular Economy Action Plan) จึงกำหนดให้มีมาตรการต่าง ๆ เช่น ข้อกำหนดเกี่ยวกับ Recycle content ในผลิตภัณฑ์ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาความไม่สอดคล้องกันระหว่างอุปสงค์และอุปทานของวัตถุดิบขั้นทุติยภูมิ และช่วยให้การขยายตัวของอุตสาหกรรมรีไซเคิลในสหภาพยุโรปเป็นไปอย่างราบรื่น นอกจากนี้ เพื่อให้เกิดตลาดวัตถุดิบขั้นทุติยภูมิในสหภาพยุโรปที่มีประสิทธิภาพ คณะกรรมาธิการจะได้ดำเนินการต่าง ๆ เช่น

- พัฒนา End-of-waste criteria สำหรับสิ่งเหลือทิ้งบางชนิดในสหภาพยุโรป ซึ่งจะตรวจสอบตลอดห่วงโซ่การผลิตจนทราบว่าสิ่งเหลือทิ้งนั้น ๆ กลายเป็นวัตถุดิบขั้นทุติยภูมิหรือผลิตภัณฑ์ใหม่อย่างไร
- กำหนดระยะเวลาที่เหมาะสมในการจำกัดการใช้วัตถุดิบที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

- ประเมินความเป็นไปได้ในการจัดตั้งตลาดสังเกตการณ์ (Market observatory) เพื่อติดตามข้อมูลข่าวสารสำหรับวัตถุประสงค์ขั้นทุติยภูมิที่สำคัญ

๓.๔ การจัดการการส่งออกสิ่งเหลือทิ้งจากสหภาพยุโรป (Addressing waste exports from the EU)

ตลาดสิ่งเหลือทิ้งของโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมาสหภาพยุโรปส่งออกสิ่งเหลือทิ้งไปยังประเทศนอกกลุ่มสหภาพยุโรปจำนวนหลายล้านตัน ซึ่งบ่อยครั้งที่เป็นการส่งออกโดยปราศจากพิจารณาการจัดการสิ่งเหลือทิ้งที่เหมาะสม ในหลายกรณีสิ่งเหลือทิ้งที่ส่งออกส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนในประเทศปลายทาง นอกจากนี้ ยังก่อให้เกิดความสูญเสียทรัพยากรและโอกาสทางเศรษฐกิจสำหรับอุตสาหกรรมรีไซเคิลภายในสหภาพยุโรป ไม่นานมานี้หลายประเทศได้ออกมาตรการจำกัดการนำเข้า ซึ่งในด้านหนึ่งก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อสหภาพยุโรปอันเนื่องมาจากการพึ่งพาการจัดการสิ่งเหลือทิ้งในต่างประเทศ แต่ในอีกด้านหนึ่งมาตรการดังกล่าวมีส่วนช่วยให้เกิดการขยายตัวของอุตสาหกรรมรีไซเคิลและการเพิ่มมูลค่าสิ่งเหลือทิ้งภายในสหภาพยุโรปด้วย

ภายใต้สถานการณ์ข้างต้น ประกอบกับการส่งออกสิ่งเหลือทิ้งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายยังคงมีอยู่ คณะกรรมาธิการยุโรปจะดำเนินมาตรการต่าง ๆ เพื่อที่จะทำให้มั่นใจได้ว่าสหภาพยุโรปจะไม่ส่งออกสิ่งเหลือทิ้งที่สร้างปัญหาไปยังประเทศที่สาม จะมีมาตรการเกี่ยวกับการออกแบบผลิตภัณฑ์ คุณภาพ และความปลอดภัยของวัตถุประสงค์ขั้นทุติยภูมิ การสร้างตลาดวัตถุประสงค์ขั้นทุติยภูมิที่มีคุณภาพเพื่อให้เกิดการรีไซเคิลภายในสหภาพยุโรป

คณะกรรมาธิการยุโรปจะทบทวน EU Rule on Waste Shipments^{๒๕} เพื่อทำให้เกิดความสะดวกในการเตรียมการสำหรับการรีไซเคิลและการนำสิ่งเหลือทิ้งกลับมาใช้ใหม่ภายในสหภาพยุโรป จำกัดการส่งออกสิ่งเหลือทิ้งที่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพไปยังประเทศที่สาม จำกัดการส่งออกสิ่งเหลือทิ้งที่สามารถจัดการได้ภายในสหภาพยุโรป โดยจะพิจารณาจากประเทศปลายทาง ประเภทของสิ่งเหลือทิ้งที่สร้างปัญหา การดำเนินการกับสิ่งเหลือทิ้งที่เป็นสาเหตุของปัญหา การบังคับใช้กฎหมายเพื่อจัดการกับการส่งออกสิ่งเหลือทิ้งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย การสร้างความร่วมมือในระดับพหุภาคีและทวิภาคีในการต่อสู้กับอาชญากรรมทางสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งออกและการค้าที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย การควบคุมการค้าสิ่งเหลือทิ้งอย่างเข้มงวด การพัฒนาการบริหารจัดการสิ่งเหลือทิ้งอย่างยั่งยืนในประเทศเหล่านี้

อ้างอิง

EUROPEAN COMMISSION (2020), COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS: A new Circular Economy Action Plan For a cleaner and more competitive Europe, COM (2020) 98 final.

^{๒๕} Regulation (EC) No.1013/2006 of the European Parliament and of the Council of 14 June 2006 on Shipments of Waste, OJ L 190, 12.7.2006, p.1.